

Proje Başlığı	Kizzuwatna Araştırmaları Projesi: Tatarlı Höyük Kazıları 2017 Yılı Tatarlı Höyük Kazıları 2018 Yılı Tatarlı Höyük Kazıları
Öğretim Üyesi Unvan Ad Soyadı	Doç.Dr. K.Serdar GİRGİNER
Proje No ve Destek Veren Kurum	BK 010101 (2017) / Kültür ve Turizm Bakanlığı/Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü/Adana Büyükşehir Belediyesi BK010101 (2018) / Kültür ve Turizm Bakanlığı/Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü/Adana Büyükşehir Belediyesi
Projedeki Görev	Yürütücü / Proje ve Kazı Başkanı
Proje Süresi (Ay) ve Başlama/Bitiş Tarihi	9 Ay / 21.03.2017-29.12.2017 5 Ay / 02.07.2018-31.12.2018
Proje Bütçesi	2017: 285.000 TL 2018: 140.000 TL
Proje Özeti	Proje Özeti 2007 yılında Bakanlar Kurulu Kararı'yla başlanan, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çukurova Üniversitesi adına Adana Büyükşehir Belediyesi'nin sponsorluğunda yürütülen Tatarlı Höyük kazılarında 11 yıl geride kalmıştır. Bu süreçte Kizzuwatna Ülkesi'nin çok büyük bir kenti ile karşılaşmış, özellikle GTÇ'nda tapınaklarıyla, sur sistemi ve kutsal su kaynaklarına ulaşan taş döşemeli tören yolu açığa çıkarılmıştır. Bahsedilen dönemde yerleşim adının Lawazantiya olabilirliği konusunda dünya bilim çevrelerinden büyük destek gelmektedir. Bu haliyle bile kazı çalışmaları önemli bir keşfe imza atmıştır. Bu dönemin hemen öncesinde, yani Asur Ticaret Kolonileri devrinde de Tatarlı Höyük yerleşimleri o dönemlerin uluslararası ticaretine katılmış hatta önemli bir rol oynamış olarak karşımıza çıkmaktadır. 2017 yılı kazılarında Tarihöncesi çağlar konusunda da önemli adımlar atılmıştır. Yapılan çalışmalarda özellikle Neolitik çağın Tatarlı'da 2.3 kilometrelik bir alana yayıldığı tespit edilmiştir. Bu çalışmalar Tatarlı'nın mega bir yerleşime sahne olduğunu göstermekle kalmamış, Doğu Kilikya'daki Neolitikleşme konusunda da önemli keşiflerin yakın olduğunu göstermiştir. Geç dönemlerde, yani Hellenistik dönemde ise özellikle 2017-2018 yılı çalışmalarında üç evreli Hellenistik yerleşmeler açığa çıkarılmış, bu dönem Anadolu'da sahil bölgelerinde yer alan antik kentlerin dışında kırsal yerleşme boyutunda belki de ilk kez bu kadar detaylı araştırılmıştır. 2019 ve sonrasındaki kısa süreçte Tatarlı Höyük'te M.Ö.II.Bin çalışmaları ile Neolitik dönem yerleşimlerine ağırlık verilmesi planlanmaktadır. Son yıllarda yayın çalışmalarında da büyük bir hız kazanılmış, kazının sonuç ve buluntuları öncelikle SCI dergilerde yayımlanmaya başlamıştır. Tatarlı Höyük kazı çalışmaları Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Çukurova Üniversitesi, Adana Büyükşehir Belediyesi ve Adana Ticaret Odası (2017)'nin destek ve yardımları ile sürdürülmektedir. Anahtar Kelimeler: Tatarlı Höyük, Lawazantiya, Kizzuwatna, Kilikya, Hitit

Amaç ve Gerekçe

11. yılı tamamlanan Adana İli, Ceyhan İlçesi Tatarlı Höyük kazılarının sonuçlarıyla Anadolu Arkeolojisine önemli katkılar yapmaya başlayan Tatarlı Höyük araştırmaları, konusunda uzman araştırmacı ekibiyle yayın çalışmalarına da hız vermiştir. Tatarlı Höyük içerdiği tüm dönemleriyle Arkeoloji Literatüründe yerini almıştır.

TATARLI HÖYÜK 2007-2017 STRATİGRAFİ

Period	Date	Level	Historical affiliation	Features and objects	Connections
Early PN	7000-6300	VIIIb		Stamp seals	Northern Levant
Late PN (Hala)	6300-5000	VIIIa			(Ra's Samra, Tell al-Karib 2)
EC ('Ubaid)	5000-4000	VII		Amuq F-related stamp seals	Mesopotamia, Syria, Amuq
LC	4000-3000				
EBA III (?)	2400-2000	VI		Orange wares	Tilmen and Gedikli

Period	Date	Level	Historical affiliation	Features and objects	Connections
MBA	2000-1650	V	Kadrum-Period	Painted Syro-Cilician pottery, Cypriote WPPLS, cylinder seals, figurines, ring-shapes vessels, bull rhyta and bird- shaped vessels	Northern Levant, Cyprus, Central Anatolia
LBA I	1650-1450	IV b	Kizzuwatna Hittite Old and Middle Kingdoms	Hittite monochrome wares, hieroglyphic/non-hiero- glyphic bullae	Central Anatolia
LBA II	1450-1200	IV a	Kizzuwatna Hittite Province	Hieroglyphic bulla, seals, long-necked bottles, votive vessels, miniature bowls, Hittite monochrome ware, drab ware	Central Anatolia, Cyprus, Northern Levant
Early IA	1200-850	-			
Middle IA (Neo-Hittite, Late Assyrian)	850-609	III b1	Hiyawa/Que Assyrian Domination	Kohl box, Cypro-Cilician painted pottery	
Late IA	539-330	III a		Achaemenid Stele and pottery	
Hellenistic/ Early Roman	330-50 BC	II a-b		Eastern Sigillata A, West Slope ceramics, Megarian bowls, fish plates, incurved- rim bowls, coins and terracotta figurines	
Early Byzantine	4 th century AD and later	I		Necropolis on eastern slope	

Novak, D'Agata, Caneva, Eslick, Gates, Gates, Girginer, Oyman-Girginer et. al. 2017: (AoF 44/2).

Chart with comparative stratigraphy of Cilicia, arranged geographically from West to East.

CJ-Period	Dates ¹⁾	Conventional	Dates ²⁾	Riise Type	Mersin-Soil Höyük	Mersin-Yumuktepe	Tarsus-Gözkale	Adana-Töpebağ	Misis Höyük	Sirkeli Höyük	Tatarlı Höyük	Kinet Höyük
PN ³⁾	6800-5300	Early Neolithic	7000-6200			XXXII-XXXVII	Goldman Neolithic					
		Middle Neolithic	6200-6000			XXXVI-XXXV						
		Late Neolithic	6000-5800			XXXV						
		Final Neolithic	5800-5500			XXXIV						
EC ⁴⁾	5300-4200	Early Chalcolithic	5500-5000			XXXIII-XX	Goldman Chalcolithic				VIIa	
		Middle Chalcolithic	5000-4500			XXX-XVI						
LC ⁵⁾ 1-6	4200-3000	Late Chalcolithic	4500-3200			IX-XIV					VII	
ECI ⁶⁾ 1	3000-2900	EB I	3300-2900			Hiatus (3800-3800)	Goldman EB Ia			sherds		
ECI 2	2900-2600	EB II/7b ⁶⁾	2900-2700				Goldman EB Ib					29-25
ECI 3	2600-2420	EB II ⁷⁾ / 8 ⁶⁾	2700-2400				Goldman EB II					26
ECI 4	2420-2250	EB IVa ⁸⁾ / IIBa ⁶⁾	2400-2200				Goldman EB IIIa					23-22
ECI 5	2250-2050	EB IVb/IIIb	2200-2000			III-III	Goldman EB IIIb			Z XI	VI	21-19
OCJ 3	1700-1560		1800-1640			X IX	MB II (Goldman LB I / Slane A, IV)					17-16
MCJ ⁹⁾ 1	1560-1522	MB II	1640-1595	III	VI.2	VII-VII (old excavations) / IX (southern trench)	LB I (Slane A, V-A, VI)	VI (10)		Z IX / P VI	IVb	15
MCJ 2	1522-1470											
MCJ 3	1470-1350	LB I	1595-1400							Z VIII / P VI		14-13.1
MCJ 4	1350-1190	LB II	1400-1190			VI V	LB IIa (Slane A, VII / VIII)	V (9)		Z VII / P VI +	IVa	13.2
NCJ ¹⁰⁾ 1	1190-1130	LB III / IA Ia	1190-1130	II	VI.1	Hiatus?	LB IIb (Slane A, IX, B, IX)	V (8)		Z VI, P V, U V		12 11(7)
NCJ 2	1130-950	IA Ib	1130-850									
NCJ 3	950-720	IA II	850-700				Early IA	V (7)	13-10	Z V, U IV	IIIb1	11(7), 10-9
NCJ 4	720-609		700-520				Middle IA	IV (6)		P IV, U III		8
NCJ 5	609-539	IA III	520-330				Late IA a / b			Z IV, P III, U II		7-6 8BP
NCJ 6	539-330						?				IIIa	5-3B
LCJ ¹¹⁾ 1	330-50	Hellenistic	330-50							Z III-II	IIb	3A-2
LCJ 2-4	50BC-300	Roman	50BC-300AD								IIa	
LCJ 5-6	300-650	Late Roman	300-637									
MeCJ ¹²⁾ 1-2	650-900	Early Islamic / Middle Byzantine	637-900				II (7)	Late Antique				
MeCJ 3	900-1000						Hiatus (7)	Early Medieval				
MeCJ 4-6	1000-1450	Medieval	900-1450				I	Late Medieval				1

Novak, D'Agata, Caneva, Eslick, Gates, Gates, Girginer, Oyman-Girginer et. al. 2017: (AoF 44/2).

Yaygın Etki/Katma Değer

Bu projeye özellikle Antik Çukurova bölgesi yerleşmeleri hakkındaki bilgilerimiz artacak, bu veriler bölgedeki bilimsel çalışmaların artmasına neden olacak, dolayısıyla da önce Adana, Ceyhan İlçesi, Mustafabeyli Mahallesi ve son olarak da Tatarlı Köyü bilimsel ve kültürel anlamda tanınacak ve özellikle mahalle ve köy mutlaka daha da gelişecektir. Özellikle Ceyhan ve yöresinin bir enerji bölgesi olduğu ve ileriki yıllarda yapılacak yeni yatırımlarla bir sanayi-enerji kenti olacağı göz önüne alındığında, yapacağımız çalışmalarla ortaya çıkacak bulgular sonucunda kültürel bir cazibe merkezi olacağından hiç kuşku yoktur. Böylece yöremiz hem sanayi hem de kültür bölgesi olacak ve birçok turist bu bölgeye gelmesine katkıda bulunacaktır. Bunların yanı sıra, elde edilecek bulgular çerçevesinde bölümümüzün Lisansüstü eğitimi doğrultusunda yeni tezler yaptırılacak ve bu tezlerden elde edilen bilimsel çalışmalarla üniversitemiz nezdinde Türkiye bilimine katkılarda bulunulacaktır.